

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії

проф. Олександр БІЗЮДНИЙ

Біздуній

«25» квітня



ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ «Теорія та методика соціальної роботи»

ОС магістр

*на основі ОС бакалавр, магістр, ОКР спеціаліст
із нормативним терміном навчання 1р. 4 м.*

Освітня програма: Соціальна робота
Спеціальність 231 Соціальна робота
(денна форма навчання)



Умань-2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою вступного випробування з теорії та методики соціальної роботи є перевірка знань та вмінь вступників.

Вступник повинен знати:

теоретико-методологічні засади розвитку соціальної роботи як науки та фаху, її особливості в українському контексті; національно-культурні, морально-етичні, правові та психолого-педагогічні аспекти діяльності соціального працівника; загальні принципи і методи надання практичної допомоги соціальними працівниками різним верствам населення та в умовах різних соціальних інституцій; багатство та розмаїття ролей і функцій соціальних працівників у процесі виконання ними професійних обов'язків на різних рівнях втручання; завдання державної молодіжної політики та її місце у вирішенні молодіжних питань; законодавчі акти щодо соціальної роботи із різними групами клієнтів; психологічні та соціальні особливості груп клієнтів; причини девіантної та кримінальної поведінки деяких клієнтів спеціальних груп; особливості «груп ризику», способу їхнього життя, характерних ознак; методи та форми профілактично-корекційної, лікувально-оздоровчої та реабілітаційної роботи із різними групами клієнтів; особливості дії психоактивних речовин на дітей, підлітків, молодь; методи та форми позбавлення від алкогольної та наркотичної залежності; порядок оформлення документації соціальної служби в роботі із різними групами клієнтів.

Вступник повинен уміти:

виявляти та вивчати (досліджувати) соціальні проблеми у суспільстві, громаді, групі чи в окремих індивідів; застосовувати інтерактивні й аналітичні навички для вирішення проблем різних рівнів втручання; складати план дій та теоретично обґрунтовувати професійне втручання соціального працівника у системи різного порядку; працювати з людьми різних вікових, професійних, соціальних, політичних, неформальних груп, а також із людьми, що мають особливі потреби; адекватно та коректно користуватися етичними принципами соціальної роботи; користуватися інформаційними та іншими видами ресурсів соціальної роботи з метою підвищення особистого освітньо-кваліфікаційного рівня, виявлення, прогнозування та запобігання або пом'якшення можливих соціальних проблем та настроїв у суспільстві; користуватися набутими теоретичними знаннями та застосовувати їх у практичній роботі; користуватися окремими методами соціальної роботи у вивченні особистості клієнтів спеціальних груп; спонукати людину до позитивних змін в її житті; встановлювати доцільні стосунки з клієнтами, враховуючи їхні вікові та індивідуальні особливості; виявляти і оцінювати актуальні проблеми людей, що належать до спеціальних груп клієнтів, і допомагати у їх розв'язанні; проводити консультації; здійснювати лікувально-профілактичні заходи з клієнтами з метою позбавлення їх від алкогольної і наркотичної залежності; проводити корекційну роботу з особами, які мають відхилення у поведінці; організовувати соціальні заходи

зі спеціальними групами клієнтів; проводити різні форми індивідуальної роботи; оцінювати результати власної діяльності і робити прогноз на майбутнє.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

<i>Рівень</i>		<i>Бали</i>	<i>Характеристика усних відповідей</i>
Не склав		0 – 99	вступник називає одиничні відомості, але не повністю розуміє зміст навчального матеріалу; не виявляє необхідного об'єму знань.
Склав	Початковий	100	вступник виявляє поверхові знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, при цьому допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає значні помилки в мовленнєвому оформленні.
		101 – 109	вступник виявляє поверхові знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає деякі помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні.
		110 – 119	вступник виявляє поверхові знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає окремі помилки у викладі матеріалу; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає незначні помилки в мовленнєвому оформленні.
	Середній	120 – 129	вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, частково відповідає на запитання, демонструє початкові вміння; допускає значні помилки в мовленнєвому оформленні.
		130 – 139	вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає значні помилки у викладі матеріалу,

		які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, частково відповідає на запитання, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні.
	140 – 149	вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає деякі помилки у викладі матеріалу; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, частково відповідає на запитання, демонструє початкові вміння; допускає незначні помилки в мовленнєвому оформленні.
Достатній	150 – 159	вступник виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Вступник уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал.
	160 – 169	вступник виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Вступник уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки.
	170 – 179	вступник виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчально-наукового матеріалу, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Вступник уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки, виявляє частково евристичний інтерес.

Високий	180 – 189	вступник ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціальних явищ, наводить приклади соціологічних досліджень.
	190 – 199	вступник ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціальних явищ, наводить приклади досліджень та з власного досвіду соціальної роботи.
	200	вступник ґрунтовно, повно та послідовно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціальних явищ, наводить приклади досліджень та з власного досвіду соціальної роботи.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Питання білета оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів. Загальна оцінка за вступне випробування визначається як середнє арифметичне оцінок за кожне питання поділене на кількість питань екзаменаційного білету.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Змістовий модуль I. Теоретичні основи соціальної роботи

Тема 1. Соціальна робота як взаємозв'язок теорії та практики

Суть понять „теорія соціальної роботи”, об'єкти і суб'єкти соціальної роботи. Класифікація інституцій соціальної роботи в Україні. Функції і принципи соціальної роботи. Сутність поняття „метод соціальної роботи”. Характеристика методів соціальної роботи. Форми соціальної роботи. Класифікація методів соціальної роботи за мотиваційною характеристикою способів впливу на стан і поведінку особи чи спільноти людей, які потребують допомоги (соціально-економічні, організаційно-розпорядчі, психологічні, соціологічні). Нормативно-правова база соціального захисту населення України.

Тема 2. Соціальні технології і технології соціальної роботи.

Технології соціальної роботи: сутність, специфіка, класифікації. Структура і зміст соціальних технологій. Алгоритм дій у соціально-педагогічних технологіях. Використання інтерактивних форм у соціальній роботі. Діагностика соціальної роботи як умова успішного її прогнозування. Експертиза й оцінка ефективності соціальної роботи. Технології розробки та впровадження соціальних проектів.

Тема 3. Виникнення і розвиток теорії соціальної роботи.

Взаємозв'язок теорії соціальної роботи з суспільними науками. Філософські засади соціальної роботи (філософський темпоралізм в соціокультурному контексті, соціально-філософські проблеми соціальної роботи). Соціологія та соціальна робота. Взаємозв'язок психології та соціальної роботи. Правові засади соціальної роботи. Медико-соціальний напрямок в соціальній роботі.

Тема 4. Адаптивно-соціалізаційна теорія соціальної роботи.

Цілісне уявлення про людину як біосоціальну істоту в історії соціальної роботи. Теоретичні моделі цілісності особистості. Психосоціальне тлумачення соціальної роботи. Гуманістична теорія соціальної роботи. Людина і соціум: типи соціальних відносин. Інституціоналізація соціальної роботи. Ціннісні засади соціальної роботи. Суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відносини в соціальній роботі. Клієнти соціальної роботи, його суб'єктні характеристики.

Змістовий модуль II. Технологічні аспекти соціальної роботи

Тема 5. Технології соціальної роботи з сім'ями різного типу

Типологія сімей. Класифікація типів сімей. Проблема батьків і дітей у сучасній сім'ї. Моделі соціальної роботи з різноманітними типами сімей. Особливості соціальної роботи з сім'єю. Напрями соціальної роботи з сім'єю. Соціально-педагогічна робота з дітьми, які зазнали сімейного насилля. Превенція насильства у сім'ї як комплексна проблема соціальної педагогіки. Робота з молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків.

Методи діагностики сім'ї. Методи і форми роботи соціального педагога із сім'ями, які мають дітей з особливими потребами. Проблемно-орієнтовна модель взаємодії соціального педагога із сім'єю-клієнтом. Методика

проведення патронажу як форми соціально-педагогічної та психологічної допомоги сім'ї. Методи і особливості роботи соціального педагога з асоціальними сім'ями (сім'ями алкоголіків, наркоманів тощо). Особливості роботи соціального педагога з дітьми-сиротами у прийомній сім'ї. Форми організації навчання для прийомних батьків.

Тема 6. Технології соціальної роботи з людьми, що мають функціональні обмеження

Концептуальний підхід до соціально-педагогічної реабілітації дітей з обмеженими функціональними можливостями. Моделі соціальної реабілітації дітей з функціональними можливостями. Вивчення стану та діагностика дитячої інвалідності. Зміст реабілітації дітей з функціональними обмеженнями. Соціально-педагогічна робота з дітьми з особливими потребами в центрах ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів. Лікувально-профілактична допомога різним категоріям населення. Методика і практика соціальної роботи з інвалідами по зору.

Тема 7. Соціальна робота з людьми похилого віку

Правовий захист престарілих людей. Соціальна робота з людьми похилого віку. Організації та установи Міністерства праці та соціальної політики, що працюють з людьми похилого віку.

Освіта дорослих в Україні та за рубежом. Освіта дорослих в контексті ідеї неперервної освіти та людиноцентризму. Університет третього віку – інноваційний напрям освіти дорослих.

Тема 8. Технології соціальної роботи з обдарованими дітьми

Характеристика творчої обдарованості дитини. Типологія обдарованості. Особливості творчої обдарованості та її проблеми у дитини. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми і їх батьками.

Тема 9. Протидія торгівлі людьми: теоретико-технологічний аспект

Явище торгівлі людьми в соціальному та правовому контексті. Поняття «торгівля людьми»: об'єкт, мета, засоби. Визначення поняття «торгівля людьми» у міжнародному та вітчизняному законодавстві. Соціальні аспекти торгівлі людьми. Торгівля людьми як порушення прав людини, які права порушуються. Різновиди торгівлі людьми. Характеристика торгівлі людьми. Суб'єкти та об'єкти торгівлі людьми.

Основні цілі та завдання профілактичної роботи щодо запобігання торгівлі людьми. Основні групи ризику торгівлі людьми: діти, молодь, незаміжні жінки, одинокі матері, вихідці з сімей, які опинилися у складних життєвих ситуаціях. Стратегії та методи роботи у напрямі подолання наслідків торгівлі людьми.

Тема 10. Соціальна робота з жінками

Домашнє насилля, його особливості та види. Соціально-психологічні характеристики жінок та дітей – жертв сімейного насилля. Методи соціальної роботи з жертвами сімейного насилля. Центри інформації для жінок. Проблема жіночого безробіття. Благодійна робота жіночих організацій в Україні

Змістовий модуль III. Соціальна політика

Тема 11. Соціальна політика в Україні як основа державної молодіжної політики

Гене́за соціальної політики як передумова формування державної молодіжної політики в Україні.

Історичний аспект розвитку соціальної політики та умови виокремлення з її контексту молодіжної політики держави. Мета і завдання соціальної політики. Сфери діяльності й проблеми, які розв'язує соціальна політика.

Поняття об'єкта і суб'єкта в соціальній і молодіжній політиці. Інструменти соціальної політики як засоби реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Тема 12. Вплив соціальної політики на соціальний розвиток демократичної країни

Актуальність державної молодіжної політики в умовах перехідного періоду. Причини виокремлення державної молодіжної політики у специфічний і самостійний напрямок діяльності держави.

Декларація „Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” як основа розвитку державної молодіжної політики. Мета, завдання та принципи державної молодіжної політики в Україні. Основні напрямки та механізм формування і реалізації державної молодіжної політики.

Тема 13. Особливості молодіжної соціально-демографічної групи

Визначення молоді й молодіжного віку. Основні характеристики молоді як особливої групи в суспільстві. Національні, загальнопланетарні, соціальні та особистісні проблеми молоді. Сучасні проблеми молоді в Україні, їх специфіка. Чинники, що заважають нормальній соціалізації і самореалізації молоді людини. Молодь як об'єкт і суб'єкт державної молодіжної політики, її роль і місце в суспільстві.

Змістовий модуль IV.

Правові засади соціальної роботи: теоретичний аспект.

Тема 14. Правові основи соціальної роботи. Організація правових взаємовідносин держави і благодійних та громадських організацій.

Тема 15. Соціально-психологічні та соціально-правові аспекти дій фахівців соціальної роботи у випадку насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми.

Тема 16. Правове закріплення основ соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні. Правові аспекти дитячої безпритульності: український та міжнародний досвід.

Тема 17. Правовий аспект соціального захисту жінок.

Змістовий модуль V.

Правові засади соціальної роботи з різними категоріями клієнтів.

Тема 18. Правовий аспект соціальної роботи з людьми похилого віку.

Тема 19. Правовий аспект соціальної роботи з людьми, що мають особливі потреби.

Тема 20. Правовий аспект соціальної роботи з особами з наркотичною та

алкогольною залежністю.

Тема 21. Правовий аспект соціальної роботи з людьми, що перебували в закладах позбавлення волі та умовно засудженими неповнолітніми.

Змістовий модуль 5. Соціальна робота: практичний аспект

Тема 1. Методи та засоби соціальної роботи.

Поняття про методи та засоби виховання. Методи соціальної роботи. Соціологічні методи роботи. Методи аналізу документації. Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи.

Тема 2. Психологічні методи соціальної роботи.

Діагностичний етап соціальної роботи. Моделі індивідуальної роботи. Консультування як метод соціальної роботи. Соціальна робота з групою. Основні моделі соціальної роботи з групою. Актуальні методи соціальної роботи.

Тема 3. Реалізація державної політики з розвитку та підтримки сімейних форм опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування

Державна система опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування в Україні. Особливості функціонування сімейних форм влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування: прийомна сім'я і дитячий будинок сімейного типу. Законодавче забезпечення пріоритетності сімейного влаштування дитини, залишеної без батьківського піклування, в Україні

Тема 4. Технології соціальної роботи з прийомними сім'ями

Технології створення прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу. Технології соціального супроводу прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу. Оцінка ефективності діяльності прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу. Модель створення прийомної сім'ї та дитячого будинку сімейного типу. Практика функціонування спеціалізованих служб по роботі з прийомними сім'ями.

Тема 5. Соціальна робота з різними категоріями населення

Соціальна робота з переселенцями. Соціальна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих ситуаціях. Особливості соціальної роботи з дітьми та людьми з обмеженими функціональними можливостями. Соціальна робота з безробітними людьми. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом.

Змістовий модуль 6. Загальні технології соціальної роботи

Тема 1. Технології соціальної роботи: теоретичні засади.

Технологія соціально-педагогічної діяльності як галузь соціальних технологій. Основні напрями та принципи соціально-педагогічної діяльності. Зміст соціально-педагогічної діяльності як виду суспільної практики.

Поняття соціальних технологій. Типи та види соціальних технологій. Особливості соціальних технологій. Головні складові змісту технологізації. Основні процедури соціальних технологій. Етапи реалізації соціальних технологій. Стратегія реалізації соціальних технологій. Структура технологій соціальної роботи.

Поняття технологій соціально-педагогічної діяльності. Особливості Технології соціальної роботи. Соціально-педагогічний підхід до соціальної роботи. Інтегрований, універсальний характер соціально-педагогічної роботи. Основні складові соціально-педагогічних технологій: соціально-психологічні, соціально-методичні і безпосередньо соціально-педагогічні технології. Умови реалізації соціально-педагогічних технологій. Загальні і прикладні технології соціально-педагогічної роботи.

Тема 2. Технологія реалізації соціальним педагогом діагностичної та прогностичної функцій.

Діагностика соціально-педагогічної діяльності як умова її успішного прогнозування. Соціальна діагностика. Медична діагностика. Психологічна діагностика. Соціально-педагогічна діагностика. Діагностика особистості та її соціальних зв'язків.

Тема 3. Технологія реалізації соціальним педагогом комунікативної та психотерапевтичної функцій.

Сутність і призначення комунікативної функції соціального педагога. Функції педагогічного спілкування. Правила педагогічного спілкування. Рівні спілкування. Зони спілкування. Сутність психотерапевтичної функції соціального педагога. Напрями, методичні прийоми і технології психотерапії. Методика «Календар радості».

Тема 4 Технологія педагогічного вирішення конфлікту.

Сутність конфлікту. Види конфліктів. Причини конфліктів. Структурні чинники виникнення конфліктів. Стадії розвитку конфлікту. Технологія профілактики та подолання міжособистісних конфліктів.

Сутність психотерапевтичної функції соціального педагога. Напрями, методичні прийоми і технології психотерапії. Методика «Календар радості».

Тема 5. Технологія реалізації соціальним педагогом консультативної функції.

Сутність консультативної функції соціального педагога. Види консультування. Стили консультування. Етапи консультативної роботи.

Тема 6. Технологія реалізації соціальним педагогом соціально-профілактичної та реабілітаційної функцій.

Сутність соціально-профілактичної та реабілітаційної функцій соціального педагога. Провідні напрями і умови ефективної взаємодії з важковиховуваними дітьми. Соціальна дезадаптація педагогічно запускених дітей. Класифікація асоціальних підліткових груп. Класифікація груп підлітків-правопорушників. Методи соціально-педагогічної діяльності з важковиховуваними дітьми. Психолого-медико-педагогічна реабілітація. Технологія реалізації соціальним педагогом реабілітаційної функції.

Тема 7. Технологія соціально-педагогічної діяльності з «дітьми вулиці» та соціально-незахищеними дітьми та підлітками.

Соціальне явище «діти вулиці». Причини появи соціального явища «діти вулиці». Соціально-правові основи захисту дітей, що потребують соціально-педагогічної допомоги. Шлях дитини на вулицю. Технології соціальної роботи з «дітьми вулиці» та соціально-незахищеними дітьми та

підлітками. Робота з кризовими сім'ями як попередження появи «дітей вулиці» і соціально-незахищених дітей та підлітків.

Вулична соціальна робота. Мета соціальної вуличної роботи. Основні завдання вуличної соціальної роботи. Переваги вуличної соціальної роботи. Основні форми вуличної соціальної роботи: ігротеки, дискотеки, вуличний театр, консультування, пункт соціальної підтримки, мітинг, вулична хода, рейд. Знання та вміння соціального педагога, що працює в умовах вуличного простору. Стратегія організації вуличної соціальної роботи. Організація роботи бригади вуличних соціальних працівників.

Тема 8. Технології соціально-педагогічного супроводу осіб з особливими потребами.

Технологічні основи здійснення соціально-педагогічного супроводу клієнтів з обмеженими можливостями. Завдання соціального педагога в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими можливостями. Технології вивчення особистості дітей з обмеженими можливостями. Технології соціального супроводу даної групи клієнтів. Реалізація соціально-психолого-педагогічних програм соціалізації дітей та молоді з обмеженими можливостями. Програми «Разом заради розвитку», «Крок за кроком», форми і методи роботи соціального педагога в цих програмах.

Методи та форми соціально-педагогічної роботи Центрів реабілітації, спеціалізованих центрів з дітьми та молодими людьми з обмеженими функціональними та інтелектуальними можливостями.

Особливості соціального патронажу дітей з функціональними обмеженнями.

Змістовний модуль 7

Теоретичні та практичні засади соціальної роботи в зарубіжних країнах

Тема 1. Зміст соціальної роботи в зарубіжних країнах

Соціально-економічні та політичні передумови становлення соціальної роботи в зарубіжних країнах. Перші підходи до обґрунтування теоретичних аспектів соціально-педагогічної роботи. Основоположники зарубіжної соціальної роботи. Перші методи соціально-педагогічної роботи: опосередкований та безпосередній методи лікування. Перші теоретичні школи соціальної роботи: діагностична та функціональна. Еволюція методології фахової соціальної роботи. Сучасні теоретичні концепції соціальної роботи. Сфери діяльності соціальних працівників. Моделі соціальної підтримки. Сучасні тенденції соціальної роботи за кордоном (на прикладі роботи з мігрантами).

Тема 2. Нормативно-правове регулювання та суб'єкти соціальної роботи за кордоном.

Загальна Декларація прав людини. Конвенція ООН про права дитини. Європейська соціальна хартія. Пекінські правила. Конвенція ООН про права інвалідів. Дитячий Фонд ООН – ЮНІСЕФ. Міжнародні державні та недержавні організації. Міжнародна Федерація Соціальних Працівників. Роль недержавних організацій та проектної діяльності в зарубіжній

соціальної роботі.

Технології організації соціальної роботи з різними групами клієнтів у зарубіжних країнах.

Тема 1. Форми і методи соціальної роботи у США

Молодіжна політика США. Соціальна робота з сім'єю в США. Соціальна робота в школах США. Психолого-педагогічна служба «Гайденс». Навчання соціальної роботи у США. Літні табори відпочинку в США (тривалого перебування, денні, релігійні, непривілейовані, для дітей з функціональними обмеженнями).

Тема 2. Теоретичні основи розвитку соціальної роботи у Німеччині.

Особливості соціальної педагогіки в Німеччині та зародження соціальної роботи. Структура соціальної підтримки молоді. Зміст соціальної молодіжної роботи. Діяльність соціальних служб. Соціальний захист дітей. Соціально-педагогічна робота з підлітками та молоддю за місцем проживання.

Тема 3. Соціальна робота у Великобританії.

Соціальна опіка у Великобританії. Діяльність соціальних служб. Система соціального захисту неповнолітніх. Соціальна робота у школі. Соціальна робота з інвалідами. Соціальна допомога сім'ям робітників на підприємствах.

Тема 4. Соціальна робота у Франції.

Концепція виховного середовища. Педагогічна анімація. Організація соціальної роботи у Франції. Професії соціальної сфери: а) викладачі соціальної роботи, дошкільні соціальні педагоги, персонал дитячих садків, спеціальні експерти в галузі освіти, медико-психологічні працівники, посадові особи, які здійснюють нагляд за умовно засудженими; б) помічники соціальних служб, радники сім'ї, соціальні аніматори, домробітниці.

Тема 5. Соціальна робота в скандинавських країнах.

Загальна характеристика. Діяльність соціальних служб. Контактна модель роботи з сім'єю у Швеції. Робота з людьми з функціональними обмеженнями. Діяльність кризових центрів для чоловіків та жінок. Робота з неповнолітніми правопорушниками. Співпраця щодо запобігання криміналітету в Данії. Соціальна робота в громаді. Підліткові клуби. Участь поштової служби в соціальній допомозі населенню Швеції.

Тема 6. Соціально-правовий захист дітей та молодіжна політика в країнах Ради Європи

Система соціальної захищеності та підтримки молоді за кордоном. Ставлення до дітей у різних країнах світу. Вирішення проблеми сирітства особами соціальної політики. Молодіжна політика як умова соціально-правового захисту та піклування про дітей та молодь у країнах Ради Європи. Принципи соціальної політики Ради Європи. Молодіжні інформаційні центри в Європі. Призначення Європейського молодіжного фонду. Хартія про участь молоді у місцевому та регіональному житті. Неформальна освіта як інструмент впровадження молодіжної політики.

Тема 7. Світовий досвід впровадження сучасних соціальних технологій в роботі з вразливими категоріями населення.

Соціальне обслуговування сім'ї та дітей. Соціальне обслуговування інвалідів. Підвищення рівня життя бідних та малозабезпечених. Соціальне обслуговування мігрантів та біженців.

Тема 8. Загальна характеристика світових моделей та стандартів підготовки соціального працівника в зарубіжних країнах.

Світові моделі та стандарти підготовки у сфері соціальної освіти. Підготовка та перепідготовка соціальних працівників через соціальні студії у різних країнах світу. Спільне і відмінне у підготовці соціальних працівників за рубежем. Цінності та етика соціальної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
2. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / [уклад. : Т.Д. Кочубей, О. М. Бойко]. Умань : ФОП Жовтий О.В., 2016. 278 с.
3. Соціальна робота: від теорії до практики: колективна монографія. Частина 1. / авт. кол.: І. В. Албул, О. Д. Балдинюк, Н. М. Коляда та ін. Умань : ФОП Жовтий, 2017. 204 с.
4. Соціальна робота: від теорії до практики: колективна монографія. Частина 2. / авт. кол.: І. В. Албул, О. Д. Балдинюк, Н. М. Коляда та ін. Умань : ФОП Жовтий, 2017. 210 с.
5. Сучасні теорії соціальної роботи: Антологія [упор. Т. Семигіна]. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 160 с.
6. Соціальна робота в громаді: навч. посібник / уклад. О. М. Бойко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. 135 с.
7. Соціальний аудит та інспектування в системі соціальних служб : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Г. В. Бондаренко. Умань : Візаві, 2023. 128 с.
8. Соціальна робота з людьми похилого віку: з досвіду Уманської міської територіальної громади : навч.-метод. довід. / Г. М. Кучер, О. О. Кравченко ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Київ : Компринт, 2023. 136 с.
9. Теорія та історія соціальної роботи : навчальний посібник / уклад. О. О. Матрос; МОН України, Уманський державний пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 244 с.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Протокол № 11 від 11 квітня 2024 року.

Голова фахової атестаційної комісії



Ірина КАРПІЧ

Завідувач кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи



Ірина АЛБУЛ

**ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ**